

INNOVATIVE AND EDUCATIONAL APPROACHES THROUGH FOOTBALL-3 FOR TOLERANCE AND LIMITATION OF VIOLENCE, RACISM AND DISCRIMINATION

Stefan Hr. Bazelkov

ABSTRACT: This report is a peculiar presentation of the innovative form of the football game - Soccer 3. This is a game that basically is like a soccer sports game with three halves. The first half is to familiarize and clarify the rules, the second is to play with the participants in Football 3 and the third to discuss the session, to give points of tolerance and to finish the final standings.

KEY WORDS: discussion, discrimination, mediators, equality, tolerance, tournament, students, school, football, fair play, football session

Изследването е финансирано по вътрешноуниверситетски проект № РД-08-134/07.02.2018 г. на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Младите хора като утрешни граждани на Европа е необходимо да получат повече възможности за развитие, усъвършенстване и участие в управлението и властта. Пред европейското поколение на възраст между 15 и 25 стоят множество структурни предизвикателства. Една не малка част от тази възрастова група е засегната от глобализацията на обществото, периодичните икономически кризи, риска от изпадане в неравностойно положение и бедност. На дневен ред излизат и проблемите свързани с непрекъснатия поток от мигранти, които търсят място за живеене и реализация в страните от Европа. Тази нова вълна от хора е силно уязвима, ранима и податлива на влиянията на негативни социални условия, като например социално изключване, престъпност и умствени и физически здравни проблеми. Тези проблеми стоят в основата на нарастващи разходи, които съпътстват не само отделния индивид, но и европейското общество и икономиката като цяло.

В рамките на Европейския съюз се наблюдават доста ярко очертаващи се неравенства, които често отключват нарастващото напрежение по терените на Европа за масови спортове. При създаването на условия и ситуация съвсем закономерно е да се потърсят подходи и пътища със средствата на популярните спортове за неутрализиране на нарастващата агресия, често пъти прерастваща в безсмислено насилие. В тази връзка streetfootballworld разработва паневропейски проект, който използва голямата популярност на футболната игра, за да се върнат маргинализираните хора в играта, като за тази цел избира да работи с все по-голям брой организации, неправителствени такива, клубове, асоциации и училища в различни европейски страни, където тези предизвикателства са налице.

Streetfootballworld е организация, която през 2014 година получава наградата за европейски гражданин на Европейския парламент. Този факт отключва значителни възможности за сътрудничество с различни европейски институции и изследователски центрове, където да се разработят уникални и ефективни спортни инициативи с положително социално въздействие. Разработването на нов мрежов подход за включване на спорта като инструмент в социалните дейности, образованието и заетостта в ЕС се улеснява и от дългогодишния опит на организацията при изграждането на добри практики на различни нива

за обмен на знания, социално приобщаване, толерантност и превенция на насилието в и чрез спорта.

Целта на настоящата разработка е да се структурира модел за създаване и приложение на иновативна методология и организация за включване на младите европейски граждани в спортни програми за приобщаване, с цел интеграция на всички членове от различните прослойки, етноси и групи в обществото.

За постигане на целта, съвместно с партньорите от streetfootballworld ние си трасирахме основни **задачи**, произтичащи и от персоналните функции и спецификата на настоящата дейност:

1. Изясняване на основните функции на Футбол 3 и възможностите за неговото приложение като средство за възпитание и двигателно обучение на младежи от различни етноси, групи и възрасти.
2. Създаване на организация за обучение на треньори (медиатори) и партньори за обучение по футбол 3.
3. Създаване на мрежа от ключови заинтересовани лица, които имат необходимите компетенции за усвояване и споделяне на добри практики в областта на физическото възпитание и спорта.
4. Организация и провеждане на наблюдение, демонстрация и реализация на постигнатото в областта на футбол 3.

Предмет на изследването са фактори и условията за подготовка, разработване и прилагане на модули и инструменти за обучение и тренировка по Футбол 3.

Обект на изследването са възможностите и компетенциите на главните действащи лица при реализацията на подходите за изпълнение на дейностите при обучението по Футбол 3. В проекта бяха привлечени 25 учители експерти, студенти практиканти в СУ и 800 ученици от 6 училища от гр. Шумен и областта.

Резултати и анализ:

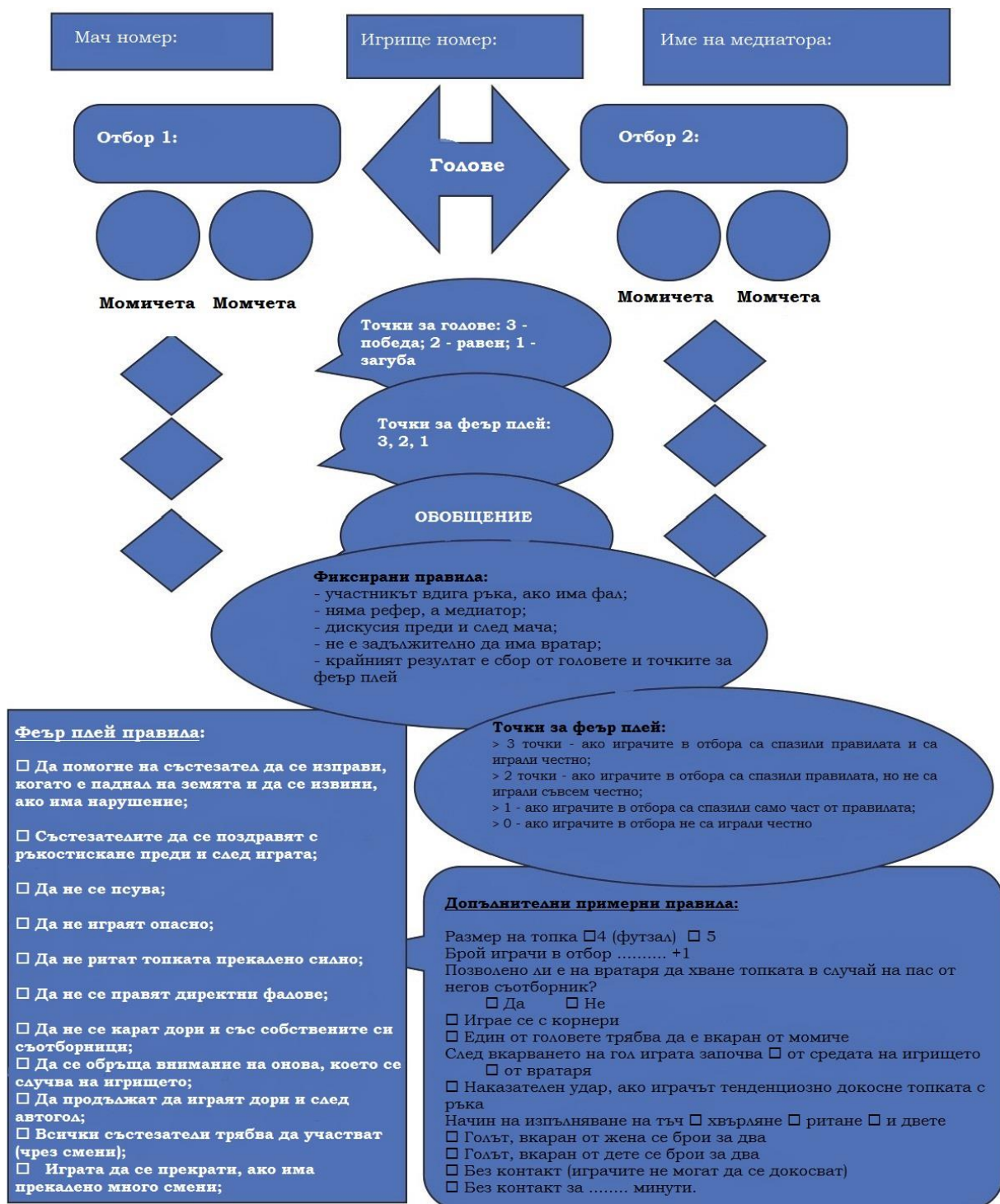
За реализирането на проекта първите дейности бяха насочени към разработване на така наречените Session Plans (*Обучителна сесия, която включва три полувремена и предава важни социални послания с помощта на футбол 3*), където конкретно са разработени всички действия през трите полувремена на Футбол 3. Същите бяха проведени на обучителен семинар по проект „Football 3 for respect“ по програма Еразъм+.

За подготовка на медиатори в областта на Футбол 3 е необходимо главните действащи лица да бъдат посветени в основните моменти от предстоящата дейност. Ключовите моменти, на които се обръща внимание по време на обучителния семинар, са насочени главно към необходимите действия за разбиране, уточняване и реализиране на задачите на теоретичното и практическото обучение:

1. Социално включване на относително по-голям брой участници в и чрез футбола.
2. Приложение на спорта за ограничаване на насилието и борбата с расизма и дискриминацията

Примерен формуляр за провеждане на среща по Футбол 3

ФОРМУЛЯР ЗА МАЧА

3. Същност и характеристика на Футбол 3. Структура на играта и нейното практическо осъществяване на базата на трите полувремена.
4. Обосновка и реализация на проекта на регионално ниво и в европейски мащаб.
5. Основна цел и задачи, които предстоят при реализацията на проекта „Football 3 for respect“
6. Същност и характеристика на Футбол 3, психологически и педагогически основи и възможности за практикуване на Футбол 3 в условията и в унисон с българската система за физическо възпитание и спорт.

Практическата част на обучението включва дейности, насочени към конкретното провеждане на плановете на сесията.

1. Провеждане на демонстративен турнир по Футбол 3. При тази дейност задължително се обръща внимание на ролята на всеки отделен участник в играта. Провеждането на разгрявката има за цел да убеди участниците, че за провеждането на среща по Футбол 3 всъщност не е необходим съдия. Първото полувреме на играта представлява дискусия преди мача, по време на която двата отбора се събират и обсъждат правилата, които искат да използват. Те стават задължителни и се спазват от всички участници, без да е необходимо това да се контролира от съдия. Дискутират се и специални правила, които да помогнат за решаването на някои социални проблеми. Всичко, което се е съгласувало по време на първото полувреме, се спазва неотклонно по време на второто полувреме, когато се провежда същинската игра. Възникналите конфликтни ситуации по елегантен начин трябва да бъдат решавани и с помощта на медиаторите.

2. Провеждане на второ и трето полувреме от футбол 3. Техническата и тактическата характеристика на играта в тази част не се различава особено от масово практикувания футбол. Спецификата на отделните технически действия, индивидуалните тактически действия, груповите взаимодействия и отборни тактики са зависими пряко от приетите допълнителни правила през първото полувреме, чрез които се цели разрешаването на някои социални проблеми.

3. Дискусия, кръгла маса по въпросите, възникнали при провеждане на турнира. Методологията на Футбол 3 е уникална, по своята същност и е вдъхновена от уличния футбол. Фокусът не е единствено вкарването на голове, получаването на футболни умения или постигането на победа. По време на този тип игра се спазва комбинация от фиксирани и отворени правила. Фиксираните правила са еднакви за всеки мач. Отворените правила са различни и зависят от това за какво ще се договорят отборите и са средство да се наблегне върху честната игра и конкретни социални теми. Точките, които се дават на даден отбор, са комбинация от точките, които се дават за отбелязване на най-много голове и точките за честна игра, които се присъждат по време на дискусията след мача. Точките могат да се присъждат и за участие на играчи от двата пола, чрез самооценка или чрез участие в дискусията.

Педагогическият експеримент бе проведен в рамките на три месеца в модулното обучение по физическо възпитание и спорт в СУ. Учениците бяха разпределени в контролни (КГ) и експериментална групи (ЕГ) в различните класове. ЕГ наброяваше 340 ученици а КГ 460 ученици.

Проведеното педагогическо наблюдение на учениците от ЕГ и проведения по-късно турнир по Футбол 3 ни позволи да направим някои **обобщения и изводи**:

1. Участниците в проекта са получили добра основа за това как работи Футбол 3 и как да изпълняват различни роли в него.

2. С убеденост можем да потвърдим, че е на лице добро популяризиране на феър плей (без фалове, без шпагати и без обиди; показва се уважение към всички участници, включително съотборници, опоненти, медиатори и зрители) и равенство между половете.

3. Наблюдава се увеличаване на контактите между различните участници при смесване на отборите с играчи с различен произход, от различни училища, групи или организации.

4. Учениците под влиянието на всички участници в проекта разбраха същността на използването на точките, които се дават по време на третото полувреме и тяхната роля за издигането на авторитета на играта.

5. Сформирането на отборите в условията на турнирна борба е удачно да бъде по предварително установени и съобразени с толерантността правила за възраст, произход и равенство между половете.

6. Участниците в проекта напълно разбират какво е това „Здравословна конкуренция“. Конкуренция която е забавна и конструктивна за всички участници, независимо от това кой печели или губи.

На базата на проведения експеримент, теоретичните обобщения и синтезираните изводи си позволяваме да направим някои препоръки, които според нас биха повлияли положително върху решаването не само на образователните, но и в голяма степен на възпитателните задачи на физическото възпитание и спорта в училище.

1. Препоръчваме заниманията по Футбол 3 да намерят място в програмите на модулното обучение в отделните етапи и степени на СУ. Изработването на програми за осъществяването на обучението може да бъде предмет на множество дискусии и обмен на опит между учителите по физическо възпитание и спорт.

2. По примера на Футбол 3 възпитателната работа може да се прецизира и улесни и при реализирането на обучението по останалите спортни игри.

References:

1. Angelov, V., Shishkov, A. (1987): *Futbol – uchebnik za studentite ot VIF „G. Dimitrov* (Football - a textbook for the students of "G. Dimitrov"). // S, M i F.
2. Bazelkov, S. *Metodicheski aspekti na obuchenieto po futbol I-IV klas* (Methodological Aspects of Training in Football 1-4 grade) // *Shumen, 2008.*
3. Ubinov, A. (2003): *Futbolen bukvar* (football letter)
4. Tsvetkov, B. (1995) *Futbolat v uchilishte* (The Football at school), Sofia.
5. Kostov, K., S.Ivanov.(2003) *Kniga za uchitelya po fizichsko vazpitanie i sport za 2-ri klas* (A book about the teacher in physical education and sport for second grade. Education), Sofia.

Stefan Bazelkov
Professor, PhD
at Konstantin Preslavsky – University of Shumen
e-mail: s.bazelkov@shu.bg